

OTKA nyilvántartási szám: F 042588

OTKA iktatószám:

Szent István Egyetem, Gödöllő

IFJÚSÁGI OTKA KUTATÁS

**2006. évi SZAKMAI ZÁRÓJELENTÉS:
A kis- és középméretű vállalkozások
fizetőképességének elemzése a gazdasági
intézkedések pénzügyi mérlegre gyakorolt hatásának
analitikus modell alapú szimulációjával**

ÉLETTUDOMÁNYOK

F/13

**Témavezető: Dr. Arutyunjan Alex, egyetemi
adjunktus**

Gödöllő 2006

Tartalomjegyzék:

1. A mezőgazdasági biztosítások szerepe és jövője a mezőgazdasági termelés kockázatkezelésében.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
1.1 Célok teljesülés.....	4
1.2 Kutatási program teljesítésének értékelése.....	5
1.3 Következtetések, javaslatok	5
1.3.1 Eredmények.....	6

1. A kis- és középméretű vállalkozások fizetőképességének elemzése a gazdasági intézkedések pénzügyi mérlegre gyakorolt hatásának analitikus modell alapú szimulációjával

1.1 Célok teljesülés

A kutatás ÁTFOGÓ CÉLJA, a vizsgált hipotézisek összefoglaló értékelése:

1. Releváns, mérleg adatok beszerzése és az adatok vizsgálata, beható elemzése (alaki, formai, szemantikai, pénzügyi, gazdasági) szempontból. Az adatbázisok megtisztítása megtörtént, a trendtörő, szélsőséges, esetleg hibás, hiányos, nem reprezentatív adatok kiszűrésre kerültek.
2. A külföldi és hazai szakirodalom áttekintése befejeződött. A szakirodalomban publikált legjelentősebb modellek összehasonlító értékelése lezárult.
3. A rendelkezésre álló fizetéseképtelenségi modell Altman1a/1b, Altman2a/2b, Altman3a/3b, Fulmer, Springate, Logit 1M+ modellek ellenőrzése és korrekciója.
4. A modellek beépítése szimulációs keretbe és szimulációs ciklusok „scenáriók” generálása különböző gazdasági intézkedéseket szimuláló változtatások hatásainak vizsgálatához. Az eredményeket excel adatbázisba rendeztük.
5. A fizetéseképtelenség változásának objektív előrejelzése, a szimulációs eredmények alapján.

A kutatási program során olyan célt tűztünk ki, mely empirikus tapasztalati kapcsolatokat kíván felállítani a mérlegre ható gazdasági események és a fizetéseképtelenség kockázata között. Kutatásunk során igazolást nyert, hogy a vizsgált modellek kis korrekciókkal és viszonylagos nagy pontossággal alkalmazhatók a fizetéseképtelenség valószínűsíthető bekövetkezésére, valamint az egyes változások során fellépő kockázat megnövekedésére.

A kutatás megvalósítása során a kutató csoportunkban és intézményünkben több párhuzamos kutatás indult be, melyek felismerték és hangsúlyozták ezen módszerek jelentőségét.

A kutatási program hipotézisének megfelelően igazoltnak tekintjük, hogy a mezőgazdasági termelés számtalan kockázati tényezővel járó gazdálkodása is vizsgálható alapmódszereket (analitikus modell és szimuláció) kombináló módszerekkel.

Megállapítások a kutatás KONKRÉT CÉLJAIT illetően:

A kutatási program céljaival kapcsolatos összefoglaló értékelésünk a következő:

1.-2. Első és második célkitűzésünkkel kapcsolatban megvizsgáltuk a többváltozós csőd-előrejelzési modellek alkalmazásának és fejlesztésének lehetőségeit, melynek alapján Kutatási tevékenységünkben során számos olyan elemet derítettünk fel, melyek megnehezítik az elemzések alkalmazásának és az eredmények tisztánlátásának esélyeit.

3. A harmadik célkitűzéssel kapcsolatban megállapítható, hogy a már publikált modelleink és módszereink viszonylag egyszerűen és gyorsan átalakíthatók, adaptálhatók különböző eredményességgel alkalmazhatók.

4. A negyedik célkitűzéssel kapcsolatban érdekes eredmények születtek, melyek alátámasztották, hogy új perspektívából szemlélhetők az adatok közötti összefüggések, ha többé-kevésbé hagyományosnak mondható elemzési eljárásokat kombinálva végzünk számításokat, elemzéseket.

4. A fizetésképtelenség alakulásának előrejelzése vizsgálható elméleti számításokkal. A vizsgálatokból kirajzolódott, hogy elsősorban nem az eredmények statisztikai alakulása lényeges az elemző számára, hanem azon tendenciák mechanizmusok megfigyelése, amely a döntéshozó számára fontos lehet.

1.2 Kutatási program teljesítésének értékelése

A kutatómunka sikeresen lezárult, a kutatási program a csökkentett összegű támogatási keret függvényében és annak arányában megvalósult. A kutatási program során a lehetőségekhez képest a tervezett kutatási program pontjait követtük. A kutatási program ütemszerű ismertetése célok, részcélok, illetve eredmények tükrében a következő:

2004: Szakirodalmi áttekintést végeztünk, melyben külföldi tapasztalatokat elemeztünk és nemzetközi vizsgálatokat folytattunk. Megtörtént a minta adatbázis összeállítása, vizsgálata, hibák tisztítása. A szakirodalmi tapasztalatok gyűjtése alapján analitikus modelleket állítottunk fel, melyekkel modell-kalkulációkat folytattunk.

2005-ben a kutatás fő feladata a modellek összehasonlítása scenáriók, szimulációk futtatása, az eredmények és a külföldi publikációk eredményeinek összevetése volt. Az eredmények tükrében gyakorlati tapasztalatok formálódtak meg, melyek kapcsán számos egyéb a kutatási projekthez eredetileg nem kapcsolódó jelenleg is folyó egyéb kutatás indult el business és non-business ágazatokban valamint a tapasztalatok az oktatásban is hasznosultak, további diák kutatások alapjaként jelent meg.

2006-ban a kutatás részben megszakadt és jelentős késlekedéseket szenvedett a témavezető közeli hozzátartozójának betegsége miatti huzamosabb külföldi tartózkodása következtében. Az elméleti munka mindezek ellenére lényegében befejeződött, a kutatás eredményeket hozott, bár a tervezett külföldi publikációk elmaradtak.

1.3 Következtetések, javaslatok

Javaslatainkat az elvégzett kutatás alapján három főbb pont köré csoportosítjuk:

1. Az új módszerek alkalmazása során törekedni kell a módszerek kombinációjára, integrált alkalmazására, melyek segítségével új perspektívából vizsgálhatók a problémák.
2. A munka során az a véleményünk alakult ki, hogy a mérleg és az eredménykimutatás – mint legfontosabb pénzügyi kimutatás – tartalma, és kapcsolatrendszerén keresztül tükrözi a cégvezetés által hozott döntések múltbeli és jelenlegi hatásait. Ennek alapján alkalmas az egyes intézkedések hatásainak aggregált vizsgálatára, előrejelzésére. Ezek a modellek minden olyan esetben alkalmazhatók, amikor nagyszámú gazdálkodó egység objektív mérce szerint, egyidejű minősítése a cél, vagy ezek várható reakcióinak becslése számottevő ismeret.
3. Az csőd-előrejelzési modellek pontossága idővel jelentősen változhat, mivel a gazdasági körülmények is állandóan változnak. Az analitikus előrejelzési módszerek közös sajátja, hogy igen érzékenyen reagálnak a gazdasági rendszerek változásaira, ezért rendszeres aktualizálást, fejlesztést igényelnek, eredményeik rövid távon vehetők figyelembe.

1.3.1 Eredmények

- Szakirodalmi gyűjtés és áttekintés a témában, friss információk.
- A szakirodalmi elemzések során több rangos szakmai anyag fordítása.
- A kutatási eredmények elérhetőek és jelenleg is több szerző által használtak.
- A kutatás alapjai felhasználásra kerültek a felsőfokú oktatásban, illetve a tananyagfejlesztésben.
- Kutatásunk eredményeit jelenleg is különböző publikációs fórumokon használjuk fel.
- A kutatás során keletkeztek már bemutatott publikációk hazai és nemzetközi szinten és további publikációk is várhatóak. A befejező évre tervezett külföldi konferencián való részvétel a munkálatok elhúzódása miatt megghiúsult, azonban az erre a célra elkülönített pénzüsszeget nem használtuk fel más célra az visszakerült az OTKA forrásaiba.
- Jelenleg is folyamatban van több diploma dolgozat és szakdolgozat készítése a témában, mely hasznosítja a kutatás eredményeit.
- A munkatervnek megfelelően modell-szimulációkat folytattunk a rendelkezésre álló adatokkal, melynek során összesítő adatbázis született.

1.3.2 A kutatás eredményeinek esetleges hasznosításáról készített leírás magyarul (150-800 karakter, kizárólag szöveges információ)

Alapkutatásunk hasznosítható eredményei:

1. Javasoljuk, hogy az új módszerek alkalmazása során az analitikus módszereket szimulációs, de legalábbis scénáriós futtatásokkal kiegészített integrált módon felhasználni.

2. A valós mérlegek és az eredménykimutatások tartalma, és kapcsolatrendszere tükrözi kis és közép vállalkozások cégvezetés által hozott döntéseinek múltbeli és jelenlegi hatásait, mely lehetővé teszi a gazdasági intézkedések hatásainak aggregált „szimulációs” vizsgálatát.
3. Harmadik ajánlásunk hogy a csőd-előrejelzési modellek pontosságának időváltozása jelentős és erősen függ a változó gazdasági körülményektől, ezért a modellek rendszeres aktualizálást, fejlesztést igényelnek, eredményeik rövid távon vehetők figyelembe.

1.3.3 A kutatás eredményeinek esetleges hasznosításáról készített leírás angolul (150-800 karakter, kizárólag szöveges információ)

Applicable results and conclusions:

1. The application of new analytical methods should be integrated with simulation or at least scenario based tests.
2. The content of financial balance sheets reflects the effects of decisions made by the management of small and middle-sized enterprises; and it makes possible the aggregated simulation-based analysis of the results of economical measures.
3. The accuracy of forecasts made with the help of insolvency prediction models change substantially in the course of time and very much depends of economical circumstances, that why it is necessary to actualize and develop the models timely. Only short terms forecasts made by these models can be reliable.

1.3.4 A kutatás eredményeinek rövid, tényszerű összefoglalása magyarul, 500-1500 karakter terjedelmében

A kutatási program lezárult, a célok lényegében megvalósultak:

- Szakirodalmi gyűjtés és áttekintés a témában, friss információk.
- A szakirodalmi elemzések során több rangos szakmai anyag fordítása.
- A kutatási eredmények elérhetők és jelenleg is több szerző által használtak.
- A kutatás alapjai felhasználásra kerültek a felsőfokú oktatásban, illetve a tananyagfejlesztésben.
- A kutatás során keletkeztek már bemutatott publikációk, hazai és nemzetközi szinten és további publikációk is várhatók. A befejező évre tervezett külföldi konferencián való részvétel meghiúsult, azonban az erre a célra elkülönített pénzösszeget nem használtuk fel más célra az visszakerült az OTKA forrásaiba.
- Jelenleg is folyamatban van több diploma dolgozat és szakdolgozat készítése a témában, mely hasznosítja a kutatás eredményeit.
- A munkatervnek megfelelően modell-szimulációkat folytattunk a rendelkezésre álló adatokkal, melynek során összesítő adatbázis született.

1.3.5 A kutatás eredményeinek rövid, tényszerű összefoglalása angolul, 500-1500 karakter terjedelmében

The research project has finished, the aims essentially have reached.

- Review of related scientific materials.
- Translations of foreign materials
- The results are open to public and accessible
- The basics of research were applied by Agricultural Economics Research Institute, used in university education and development of learning materials.
- The results of research were published; further foreign and domestic publications are expected. We failed to participate in foreign scientific conference, however the means returned to OTKA.
- At present several diploma and research works are in progress, which apply the results of present program.
- According to the research plan we made numerous simulations and built summarizing database.